

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

І.В. Петрова

(підпис) (ініціали, прізвище)

«1» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 7. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
(шифр і назва)

освітня програма «Дизайн»
(назва)

спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
мистецтвознавства і мистецької
освіти

(назва кафедри)

30.08.2023 № 1

Завідувач кафедри

Дяченко А. В.

(підпис, ініціали, прізвище)

Гончар К. Р.

(підпис, ініціали, прізвище)

2023 – Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта у середньо-спеціальних та вищих закладах України мистецького профілю» для здобувачів вищої освіти за другим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Доктор філософії») за спеціальністю 022 «Дизайн». – КДАДПМД ім. М. Бойчука. – 2023. – 17 с.

Розробник: Гальчинська Ольга Сергіївна, доктор філософії з дизайну, доцент кафедри графічного дизайну КДАДПМД ім. М. Бойчука

Робочу програму перевірено

Декан факультету

Дяченко А. В.

30.08.2023

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету декоративно-прикладного мистецтва

Протокол засідання НМР факультету 01.09.2023 року № 1

Голова НМР факультету_

(підпис)

Петрук Р. І.

(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 022 «Дизайн»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й, 2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 80	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень): «Доктор філософії» (науково-освітній рівень третій)	Лекції	
		год. 32	
		Практичні	
		год. 8	
		Самостійна робота	
		год. 80	
		Індивідуальні завдання: - год.	
Вид контролю:			
		Іспит (1), залік (2)	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 30

для заочної форми навчання -

		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 2. Реалізація інклюзивного освітнього середовища			
5	<u>Особливості освітнього середовища закладу освіти. Педагогіка партнерства як напрям педагогіки. Оцінювання освітнього середовища закладу освіти. Створення освітнього середовища – основа інноваційних перетворень у закладі.</u> [9, с.106], [5, с. 67]	4	
6	<u>Підходи до імплементації інклюзивної освіти. Готовність педагогічних працівників до інклюзивної діяльності в Україні. Компетентнісний підхід до підготовки педагогічних працівників інклюзивної школи.</u> [5, с.85], [1, с. 158]	4	
7	<u>Стратегія інклюзії: універсальний дизайн. Принципи універсального дизайну освіти. Забезпечення архітектурної та інформаційної доступності.</u> [3, с. 106], [4], [5]	4	
8	<u>Особливості впровадження інклюзивної освіти Український та міжнародний досвід.</u> [3, с. 28], [7]	4	
Усього годин за 2 семестр		16	

4.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1			

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти			
3.	<u>Міжнародний досвід розвитку філософії інклюзивної освіти. Хронологія розвитку міжнародної законодавчої бази у сфері інклюзивної освіти. Конвенція ООН «Про права осіб з інвалідністю».</u> [3, с. 28], [5, с. 50], [4, с. 16]	2	
4.	<u>Методологічні підходи в інклюзивній освіті. Гуманістичний підхід. Особистісно-орієнтований підхід. Культурологічний підхід. Міждисциплінарний підхід.</u> [4, с. 13], [9, с. 217]	2	
Усього годин за 1 семестр		4	

Змістовий модуль 2. Реалізація інклюзивного освітнього середовища			
7.	<u>Стратегія інклюзії: універсальний дизайн.</u> Принципи універсального дизайну освіти. Забезпечення архітектурної та інформаційної доступності. [3, с. 106], [4], [5]	2	
8.	<u>Особливості впровадження інклюзивної освіти</u> <u>Український та міжнародний досвід.</u> [3, с. 28], [7]	2	
Усього годин за 2 семестр		4	

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти				
1	Теоретична основа та еволюція розвитку інклюзивної освіти.	10		
2	Законодавча база інклюзивної освіти в Україні.	10		
3	Міжнародний досвід розвитку філософії інклюзивної освіти.	10		
4	Методологічні підходи в інклюзивній освіті.	10		
Усього годин за 1 семестр		40		
Змістовий модуль 2. Реалізація інклюзивного освітнього середовища				
5	Особливості освітнього середовища закладу освіти.	10		
6	Підходи до імплементації інклюзивної освіти.	10		
7	Стратегія інклюзії: універсальний дизайн.	10		
8	Особливості впровадження інклюзивної освіти Український та міжнародний досвід.	10		
Усього годин за 2 семестр		40		

4.5. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – 1. Підготувати доповідь на науковий семінар, в основу якого покладено таку тезу «Формування у здобувачів цінностей інклюзивної культури. 2. Проаналізувати рівень

архітектурної доступності 5 закладів освіти. 3. Надати власні рекомендації які заходи можуть зробити заклади доступними?

Аудиторно - дистанційна форма роботи. 1. Підготувати презентацію з фото, та інфографікою аналізу доступності досліджених закладів освіти. Та пропозиціями. 2. Користуючись психолого-педагогічною літературою, обґрунтувати готовність / неготовність закладів загальної освіти до забезпечення права на освіту здобувачам з особливими освітніми потребами (на сьогодні).

Для студентів заочної форми навчання – 1. Підготувати доповідь на науковий семінар, в основу якого покладено таку тезу «Формування у здобувачів цінностей інклюзивної культури. 2. Проаналізувати рівень архітектурної доступності 5 закладів освіти. 3. Надати власні рекомендації які заходи можуть зробити заклади доступними?

Аудиторно - дистанційна форма роботи. 1. Підготувати презентацію з фото, та інфографікою аналізу доступності досліджених закладів освіти. Та пропозиціями. 2. Користуючись психолого-педагогічною літературою, обґрунтувати готовність / неготовність закладів загальної освіти до забезпечення права на освіту здобувачам з особливими освітніми потребами (на сьогодні).

План виконання індивідуального завдання

Номер теми, завдання (розділу)	Вид, назва та зміст розділу	Обсяг, год.	Строк виконання, тиждень
1	2	3	4

5. Методи навчання

Студентоцентроване навчання, яке ґрунтується на компетентісному підході та авторських методиках науково-педагогічних працівників (лекційних, семінарських, практичних занять, проєктній та дослідницькій роботі), культурі академічної автономії (самонавчання - самостійній роботі з джерелознавчою базою (бібліотеки, репозитарії), фактологічною (архіви, музеї, експозиції виставок, майстерні дизайнерів), інтернет-контентом, онлайн-курси), комунікації з фахівцями в галузі мистецтвознавства та дизайну галузевих науково-дослідних інституцій (спільній роботі над наукоємними та творчими проєктами, конкурсними пропозиціями тощо), участь в моніторингу якості освіти. Під час навчання аспірант виконує індивідуальну науково-дослідну роботу (дисертацію), апробує її результати у підготовці та публікації наукових статей, тез, доповідей на конференціях, семінарах, дискусіях при проведенні круглих столів тощо.

6. Методи діагностики знань

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі

методи діагностики:

методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування; реферативно-дослідницька курсова робота.

Методи творчо-пошукового контролю: творчо-пошукове тестування; аналіз варіативності пошукових ескізів; аналіз образно-емоційної складової проектної графіки.

методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється в умовах кредитно-трансферної організації освітнього процесу за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЄКТС, національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами, що передбачає оцінювання аспірантів за всі види аудиторної та позааудиторної 10 навчальної діяльності, спрямованої на опанування навчального навантаження з освітньої програми (докторський іспит зі спеціальності, екзамени, заліки, поточний контроль) та наукової програми (індивідуального плану). На першому та другому курсах основними видами контролю є: поточний контроль (усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, презентації досліджень, самоконтроль) та підсумковий контроль (залік, екзамен). На третьому та четвертому курсах навчання також враховується участь аспірантів у наукових конференціях та семінарах, публікації у фахових журнал групи «Б» та журналах, які індексуються у наукометричних базах Scopus и Web of Science. Також враховується ступінь підготовки та формування елементів індивідуального наукового дослідження, результати і звіти з асистентської педагогічної практики. Звіт аспіранта за результатами виконання індивідуального плану затверджується на засіданні випускової кафедри що півроку, на науковій раді щорічно. По завершенні навчання, представлення результатів на науковому фаховому семінарі та привселюдному захисті дисертації.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад заліку, екзаменаційного перегляду

Розподіл балів за 100-бальною шкалою (2-й семестр)	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Змістовий модуль 1</i>	
<i>T1. Теоретична основа та еволюція розвитку інклюзивної освіти.</i>	<i>20</i>
<i>T2. Законодавча база інклюзивної освіти в Україні.</i>	<i>30</i>

<i>T3. Міжнародний досвід розвитку філософії інклюзивної освіти.</i>	20
<i>T4. Методологічні підходи в інклюзивній освіті.</i>	20
Разом за дисципліну	100
Розподіл балів за 100-бальною шкалою (3-й семестр)	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
Змістовий модуль 2	
<i>T5. Особливості освітнього середовища закладу освіти.</i>	20
<i>T6. Підходи до імплементації інклюзивної освіти.</i>	20
<i>T7. Стратегія інклюзії: універсальний дизайн.</i>	30
<i>T8. Особливості впровадження інклюзивної освіти Український та міжнародний досвід.</i>	20
Разом за дисципліну	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Приклад екзамену

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК) – не менше 40 та не більше 60 балів	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Змістовий модуль 1	
<i>T1</i>	
<i>T2...</i>	
Змістовий модуль 2	
<i>T4</i>	
<i>T7...</i>	
Екзаменаційний контроль – не більше 40 балів	
Письмова компонента	
Усна компонента	
Разом за дисципліну	100

Приклад диференційованого заліку за виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 40	до 40	до 20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма
2. Опорні конспекти лекцій
3. Навчальні посібники
4. Слайди, презентації
5. Демонстраційний дидактичний матеріал

10. Рекомендована література**Базова**

1. Сидорів Л.М. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти: Теорія та методика інклюзивного навчання. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г.М. 2020. 235 с. URL: <http://inclusion.org.ua/wp-content/uploads/2020/08/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BB%D1%8C-1-3.pdf>
2. Литвин І.М., Басик В.В., Гавриленко Т.Л., Галушко М.І. Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами: навч.-метод. посіб. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2020. 80 с.
3. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.- Київ : ТОВ "Агенство " Україна", 2019. – 300 с.
4. Бондар Т. І. Інклюзивна освіта: теорія і практика: навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступеня доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні педагогічні науки (денної та заочної форми навчання) / Т. І. Бондар. – Мукачево: МДУ, 2021. 88 с. http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8055/3/inclusive_%20education_theory_%20and%20practice_a_%20textbook

5. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики». Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
6. Чайка М. С., Усатенко Г. В., Кривоногова О. В. Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Київ : ФОП Усатенко Г. В., 2021. 80 с.
7. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивноресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.
8. Садова І. І. Інклюзія у закладах загальної середньої освіти України: тенденції розвитку : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2020. 448 с.
9. Удич З. І. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник; ТНПУ ім. В. Гнатюка. Тернопіль: Прінт-Офіс, 2015. 380 с.
10. Удич З.І. Основи інклюзивної освіти: методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни. Тернопіль: КІМ «ПРІНТ-ОФІС», 2015. 134 с.
11. Бондар Т. І. Інклюзивна освіта у США та Канаді: тенденції розвитку: монографія. Черкаси: Видавець Третьяков О. М., 2018. 511 с.
12. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів). Факультативний Протокол до Конвенції від 13.12.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
13. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://firstedu.org.ua/index.php>

Допоміжна

1. Бондар Т. І., Варава О. Б. Інклюзивна освіта у США: філософське підґрунтя. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб.наук.праць молодих вчених. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2020. Вип. 31. Том 3. С. 54–62.
2. Bondar T., Telychko N., Tovkanets H., Shcherban T., Kobal V. Trends in Higher Education in EU Countries and non-EU Countries Comparative Analysis. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala. 2020. Vol.12, Issue 1. (Suppl.1). P. 77–92.
3. Будник О. Педагогічний супровід інклюзивної освіти: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М. , 2019 р. 232 с.
4. Бондар Т. І. Готовність учителя початкової школи до діяльності в умовах інклюзивної освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології [Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка], 2020, № 3–4 (97–98) С. 207–218.
5. Кузьмінський А. І., Бондар Т. І. Інклюзивна освіта в Україні: нормативно-правові акти. У 3 ч. Ч. 1. Черкаси: Видавець Вовчок О. Ю. 2017. 302 с. 16.
6. Кузьмінський А. І., Бондар Т. І. Інклюзивна освіта в Україні: нормативно-правові акти. У 3 ч. Ч. 2. Черкаси: Видавець Вовчок О. Ю. 2017. 302 с. 17.

7. Кузьмінський А. І., Бондар Т. І. Інклюзивна освіта в Україні: нормативно-правові акти. У 3 ч. Ч. 3. Черкаси: Видавець Вовчок О. Ю. 2017. 312 с.

11. Інформаційні ресурси

1. <https://inclusiveeducation.ca/>
2. <https://inclusion.com/inclusive-education/>
3. <https://www.unicef.org/education/inclusive-education>
4. <https://education-inclusive.ch/>
5. <https://www.ela-bg.eu/en>
6. [Calaméo - Порошенко М.А Навчальний посібник Інклюзивна освіта. \(calameo.com\)](#)

12. Узгодження робочої програми навчальної дисципліни

Л И С Т

узгодження робочої навчальної програми

з дисципліни _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
_____ за напрямом/спеціальністю _____,
(д.філ) (шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

_____ (вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)			
Випускова кафедра – _____ (назва кафедри)			

13. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки